

Penderfyniad y Llywydd o ran y Ffurf Briodol

Biliau Cyhoeddus ar gyfer Deddfau Senedd Cymru

Awst 2026

Mae'r Llywydd wedi penderfynu, yn unol â Rheol Sefydlog 26.3, mai dyma fydd ffurf briodol Bil Cyhoeddus¹ ar gyfer Deddf gan y Senedd ("Bil"):

Strwythur

- Rhaid gosod testun Bil mewn adrannau a'u rhifo, gan ychwanegu atodlenni lle bo hynny'n briodol, a'u rhifo os oes mwy nag un.
- Caniateir rhannu Biliau yn Rannau ac yn Benodau wedi'u rhifo (a thrin atodlenni yn yr un modd hefyd).
- Rhaid rhoi pennawd disgrifiadol byr uwchben pob Rhan, Pennod, adran ac atodlen i Fil.

¹ At ddibenion y Penderfyniad hwn, ystyr Bil Cyhoeddus yw: Bil a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 26, Bil Hybrid a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 26B, neu Fil Cydgrynhai a gyflwynir o dan Reol Sefydlog 26C.

4. Caniateir hefyd rannu adrannau'r Bil (neu baragraffau atodlen) yn grwpiau o dan is-benawdau italig i roi canllaw i strwythur y Bil (neu'r atodlen).

5. Rhaid rhifo pob adran. Caniateir i adran:

- cynnwys un bloc o destun, wedi'i lunio a'i ddiffinio at ddibenion y Penderfyniad hwn fel is-adran, ond heb rif wrtho; neu
- cael ei rhannu'n is-adrannau wedi'u rhifo.

6. Caniateir rhannu'r is-adrannau yn baragraffau wedi'u dynodi drwy ddefnyddio'r wyddor Saesneg. Ceir rhannu paragraffau'n is-baragraffau a'u rhifo drwy ddefnyddio rhifolion Rhufeinig mewn llythrennau bach.

7. Caniateir i atodlenni gynnwys un paragraff heb ei rifo neu gyfres o baragraffau wedi'u rhifo. Ceir rhannu paragraffau'n is-baragraffau a'u rhifo. Ceir rhannu is-baragraffau'n is-is-baragraffau a'u dynodi gan ddefnyddio'r wyddor Saesneg. Ceir rhannu is-is-baragraffau'n is-is-is-baragraffau a'u rhifo drwy ddefnyddio rhifolion Rhufeinig mewn llythrennau bach.

8. Rhaid i Fil gynnwys rhifau tudalennau, gyda rhifolion Rhufeinig mewn llythrennau bach ar gyfer tudalennau'r rhestr gynnwys a rhifolion Arabaidd ar gyfer tudalennau eraill.

9. Rhaid i Fil gynnwys tudalen neu dudalennau cynnwys.

10. Rhaid i Fil gynnwys darpariaeth i roi teitl byr i'r deddf.

11. Rhaid i Fil gynnwys teitl hir a fydd yn dechrau â'r geiriau: "Deddf gan Senedd Cymru i..." yn disgrifio dibenion y Bil. Rhaid i'r teitl hir ymddangos ar dudalen 1 y Bil, a rhaid dilyn y disgrifiad o statws y Bil.

12. Dylai'r teitl byr a'r teitl hir fod yn ffeithiol a niwtral, a rhaid iddynt beidio â chynnwys deunydd sydd wedi'i fwriadu i hyrwyddo neu gyfiawnhau'r polisi y tu ôl i'r Bil, neu or-ddweud ei effaith.

13. Rhaid i Fil gynnwys geiriau deddfiad, a rhaid i hyn ddilyn y teitl hir. Y geiriau deddfiad y cytunwyd arnynt yw:

Mae Senedd Cymru, gyda chydsyniad Ei Fawrhydi, yn deddfu fel a ganlyn:

14. Ni chaniateir rhaglith i Filiau.

Arddull a chyflwyniad

- 15.** Rhaid cyflwyno Bil ar y templed cymeradwy².
- 16.** Rhaid i arddull holl gydrannau Bil, gan gynnwys y gofod rhwng pob cydran, gyfateb i'r arddull yn y templed cymeradwy.
- 17.** Rhaid argraffu testun y Bil (y teitl hir, geiriau'r deddfiad, yr adrannau a'r atodlenni) mewn ffont Book Antiqua, maint 11, wedi'i unioni'n llawn.
- 18.** Rhaid ychwanegu disgrifiad o statws Bil o dan y teitl byr yn ystod pob cyfnod craffu e.e. fel y'i cyflwynwyd; fel y'i diwygiwyd yn ystod Cyfnod 2.
- 19.** Rhaid rhoi pennawd i bob adran mewn llythrennau trwm, a fydd yn cynnwys rhif yr adran, yn union uwchben testun yr adran dan sylw. Rhaid i'r testun yn yr adrannau ac ym mharagraffau'r atodlenni ymddangos fel blociau sydd wedi'u mewnnoli a dylai'r ymyl chwith fod yn syth.
- 20.** Ni ddylai testun Saesneg Bil ddefnyddio iaith ryw-benodol oni bai nad oes modd mynegi ystyr y ddarpariaeth mewn unrhyw ffordd arall (e.e. mae'r ddarpariaeth yn un sy'n ymwneud â phobl o ryw benodol yn unig). Ni ddylai testun Cymraeg Bil ddefnyddio iaith ryw-benodol oni bai bod hyn yn ofynnol gan ramadeg y Gymraeg.
- 21.** Caniateir cyflwyno testun fel diffiniad o fewn is-raniad penodol. Caniateir rhannu diffiniadau'n baragraffau diffinio wedi'u dynodi drwy ddefnyddio'r wyddor Saesneg. Ceir rhannu paragraffau diffinio'n is-baragraffau diffinio, a'u rhifo drwy ddefnyddio rhifolion Rhufeinig mewn llythrennau bach.
- 22.** Caniateir cyflwyno testun ar ffurf rhestr hefyd, er enghraifft, i restru darpariaethau Deddf, gweithgareddau neu eitemau.

² Ystyr "y templed cymeradwy" yw cyflwyno'r Bil gan ddefnyddio'r fersiwn o Lawmaker a ddefnyddir gan Gomisiwn y Senedd a Llywodraeth Cymru.

Ystyr "Lawmaker" yw'r gwasanaeth Lawmaker a ddarperir i Gomisiwn y Senedd a Llywodraeth Cymru gan The National Archives o dan y model ar gyfer gwasanaethau y cytunwyd arno ac a rennir a'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth.

23. Caniateir cyflwyno gwybodaeth mewn Bil gan ddefnyddio'r fformatau a ganlyn:

- a) tablau;
- b) fformiwlâu algebraidd;
- c) mapiau, diagramau neu ddelweddau.

24. Rhaid i bob tabl mewn Bil gynnwys o leiaf ddwy golofn. Caniateir nodi tablau fel 'Tabl [rhif]' lle y mae mwy nag un tabl wedi'u cynnwys mewn adran unigol (neu gydran unigol o fewn adran) neu mewn atodlen unigol.

25. Rhaid i dablau sy'n rhan o ddiwygiad i ddeddfiad presennol gael eu nodi gan ddilyn arferion adnabod y deddfiad hwnnw o ran rhifo neu unrhyw arfer adnabod arall.

26. Os yw'n briodol rhestru diddymiadau a dirymiadau ar ffurf tabl mewn atodlen, rhaid i'r tabl gynnwys o leiaf ddwy golofn. Rhaid i'r golofn gyntaf gynnwys teitl byr a rhif pob statud neu offeryn yr effeithir arno mewn trefn gronolegol. Rhaid i'r ail restru'r darpariaethau i'w diddymu neu eu dirymu, yn y drefn y maent yn ymddangos yn y statud neu'r offeryn. Gellir ychwanegu rhagor o golofnau yn ôl yr angen.

27. Os bydd fformiwla algebraidd (ac eithrio'r rheini sydd wedi'u cynnwys o fewn llinellau sengl testun), map, diagram neu ddelwedd yn cael eu cynnwys mewn Bil, rhaid eu nodi fel a ganlyn: 'Ffigur [rhif]'. Yr eithriad yw fformiwla algebraidd, map, diagram neu ddelwedd o'r fath sy'n rhan o welliant i ddeddfiad cyfredol. Yn yr achos hwnnw, bydd yn rhaid dilyn arferion adnabod y deddfiad hwnnw o ran rhifo neu unrhyw arfer adnabod arall).

28. Rhaid i bob tudalen o fersiwn Gymraeg a Saesneg Bil ddechrau a gorffen gyda darpariaeth o'r un rhif neu lythyren, yn yr un lle yn y testun. Yr eithriad yw amgylchiadau lle bydd darpariaeth yn rhestru diffiniadau yn ôl yr wyddor, gan arwain at wahaniaethau o ran trefn y testun Cymraeg a Saesneg.

Rhifau Llinellau

29. Rhaid i Fil gynnwys rhifau llinellau.

30. Dylid rhifo pob llinell testun ac eithrio'r canlynol:

- a) y dudalen gynnwys neu'r tudalennau cynnwys;
- b) y teitl byr a'r disgrifiad o statws y Bil;
- c) fformiwlâu algebraidd ac eithrio'r rheini sydd wedi'u cynnwys o fewn llinell sengl testun;
- d) mapiau, diagramau neu ddelweddau.